

Görücü Usulü
Aşk

NEJLA ARSLAN KURT

Sıra sıra dağların eteklerinde gelişi güzel kurulmuş evler, kıvrılan dar geçitli sokaklar... Labirinte benzeyen yolları, karşı karşıya olan pencereleri ve dışı boyasız olan bu irili ufaklı evlerden birinde yaşıyorum ben. Üç kişilik aileye yuva olan küçük ve mütevazı evimizin diğer iki üyesi babam ve üvey annem.

Öz annem, ben iki yaşındayken tutulduğu bir hastalıktan dolayı hayata gözlerini yummuş. Bir süre sonra babam üvey annemle evlenmiş. Annemi hatırlamadığım için üvey anneme “anne” demişim. O günden sonra da anne demeye devam ettim. Ben anne dedim ama o bana pek annelik yapmadı. O kutsal ismin hakkını veremedi. Her zaman çok kıskanç bir kadın oldu. Babamı benden bile kıskandı. Çocukluğum boyunca, babamın beni bir kez bile kucağına alıp sevdiğini hatırlamam. Öyle anlar olurdu ki ilgi çekmek amacı ile saklanırdım. Gizlendiğim mabedimde merak edilmek umuduyla beklerdim. Beklemenin ne kadar derin bir sancı olduğunu ilkin o anlarda idrak ettim. Saklandığım yerden saatler sonra sıklıkla

çıkar ve kendi kendimi sobelerdim her defasında. Oysa sobelemeyi değil, sobelenmeyi beklerdim.

Çocuk kalbi işte... Hep sevilmeyi istedim. Küçücük kalbimin kocaman rüyasıydı sevilmek. Sevilmek rüyasıydı da gerçeği özlemi oldu her dem.

İçine kapanık, sinmiş bir çocukluktan sonra artık genç bir kızım. Bugün 24 yaşındayım. Doğum günümü yine hiç kimse hatırlamadı. Görünmeyen bir varlık gibi hissediyorum kendimi. İçim artık sızlamıyor ama iyileşemiyor da daha önce sızlamış olan yerlerim. Avunmuyor okşanılmayan saçlarım...

Yok sayılmaya artık alıştım. Soyutlanmaya, yokmuşum gibi davranmalarına... İçim o kadar da acımıyor artık. Acılar bende kronikleşmiş, artık hiçbir şey hissetmiyorum.

Üvey annemin babamla yaptığı ikinci evliliğiymiş. Çevreden duyduğuma göre çocuğu olmuyormuş. Hatta ilk evliliği de bu yüzden bitmiş. Sonrasında da babamla evlenmiş.

Evimiz dört odadan oluşuyor. Odaların yapısı her ne kadar düzensiz de olsa şirin bir eve sahibiz. Annemle babam bu evi birlikte yapmışlar. Canım annem, evi olacağı için sevinir, o koca tuğlaları üçlü beşli taşırılmış. Bu evde çok emeği varmış. Bu yüzden evimizin manevi değeri benim için çok önemlidir. Kendimi kötü hissettiğim zamanlarda, odamın duvarlarını okşar, öperim.

Annemin o güzel elleri değmiş ya, sanki annemi öpüyormuşum gibi hissedirim. Bu soğuk duvarlar, annemin sıcak ellerinin yerini tutmaz bilirim ama baktığım her köşede onun sinmiş emeğini görüyorum ben.

Zavallı anneciğim, cefasını çekmiş ama sefasını sürememiş evinin. Şu yalan dünyadan, her nefsin mutlak tadaracağı ölümü tadararak hak ve baki olan ahirete göçüp gitmiş. Sanki hiç yaşamamış, hiç var olmamış gibi... Şimdi adını anan dahi yok... Bir tek komşumuz Raziye teyze bana her fırsatta annemden bahseder. O da anlatmasa, hafızamda silüetinden başka hiçbir şeyi olmazdı canım annemin.

Babamla annem kaçarak evlenmişler. Annemin babası, annemi evlatlıktan reddetmiş. Anneannemin yüreği çok yanmış, konuşmak istemiş ama dedemin korkusundan bir türlü kızıyla konuşamamış. Sonra ikisi de rahmetlik olmuşlar.

Raziye teyze annelik yapmış anneme. Ben doğduğumda, anneme yine Raziye teyze bakmış. “Çok uslu bir bebektin, hiç anneni üzmezdin.” der her zaman Raziye teyze.

Annem avuçlarımı öper, uzun uzun koklarmış beni. “Bizi okutan olmadı ama ben kızımı okutacağım. Kimseye boyun eğmeyecek, o benim çektiklerimi çekmeyecek.” dermiş. Ama beni büyütmeyle annemin ömrü yetmedi. Beni de okutan olmadı tabii... İlkokulu bitirir

bitirmez eve kapatıldım. Öğretmenim babama ısrarla, “Kızınız çok zeki, mutlaka okutmalısınız.” demesine rağmen babam okumamı istemedi.

“Buralarda kız çocuğu okutulmaz. Okutana da iyi gözle bakmazlar.” zihniyetiyle engel oldu hayallerime. Zaten çoğu kız çocuğunu on sekizine bile basmadan koca evine gönderirler. Onlara göre o yaşlardaki kız çocuğu gözü açılmamış bir kuş gibidir. “Gözünü kocasının evinde açsın ki ondan başkasını gözü görmesin.” diye düşünürler. Bu nedenle küçük yaşta evlendirilenler çok kişi gördüm buralarda... Evlendirilenlerin hepsi mutsuz ama sessiz olmaya mahkûmlardı. Yani onlara göre ben şu anda evde kalmış sayılıyorum. Ergenlik çağımda benim de çok isteyenim oldu ama benim pek çeyizim yoktu. Gelenler bunu duyunca bir daha gelmedi. Üvey annem Cemile, “Biz karnımızı zor doyuruyoruz, bir de çeyiz mi düzelim?” deyip durdu. Buralarda çeyize çok önem verilir. Bir genç kızın ne kadar çeyizi varsa, o kadar da kıymeti vardır.

Erkek çocuklar okutulur, çoğu memur veya başka meslek sahibi olur. Sonra aileleri münasip gördükleri körpe bir kızı bu gence alırlar. Kızların aileleri, çoğu zaman kızlarının fikrini almadan karar verirler. Onlara göre o küçüktür, cahildir ve onun için en iyisini aileleri bilir.

Aslında bu yönden hak veriyorum onlara. Daha bebekleri ile oynamayı yeni bırakan bir çocuk, evliliği de

oyun zanneder maalesef. Koca evine gidince de değişen pek bir şey olmaz. Söz hakkı tanınmaz, yapılacak bir şey için fikri alınmaz. Evde otursunlar, çocuk doğursunlar yeter. Erkeklerin gözlerinde başka hiçbir işe yaramazlar. Bu küçük kadınlardan birisi cesaret edip ortaya bir fikir sunduğunda, “kadın aklı” gibi çok saçma bir düşünce ile aşığılanmaya maruz kalır.

Raziye teyze, benim çok güzel olduğumu düşünür. “Çeyizin olmasa da senin şu güzelliğin yeter benim güzel kızım.” der. Ama herkes Raziye teyze gibi düşünmüyor. Canım Raziye teyzem, kendince beni teselli ediyor işte.

Bu hafta sonu tek ve en yakın arkadaşım olan Zehra'nın düğünü var.

Beyaz eşya dükkânı olan biriyle evleniyor. Zehra'nın ailesi buraların âdetine uymayacak kadar akıllı ve iyi insanlar. Benimle aynı yaşta olan Zehra'nın bu yaşına kadar istediği biriyle evlenmesi için beklediler.

Yanlıı anlaşılmamasın burada “flört” diye bir şey yoktur ve olamaz. Bunu en anlayışlı aile bile onaylamaz ki ben de öyle düşünüyorum. Flört saçma ve gereksiz geliyor bana. Zehra, bu son gelen görücüsünü beğendi ve evlenmeye karar verdi.

Zehra ailenin tek kızı ve dört tane abisi var. Bu yüzden çok fazla çeyizi var. İhtiyacı olan her şeyden birkaç

tane alınmış. E tabii ki Zehra'nın yaşı ilerlemiş olsa dahi, çeyizi sayesinde istediği biriyle evlenebiliyordu.

Hafta sonu göz açıp kapayıncaya kadar çabuk geldi. Zehra'nın düğününe ailecek biz de davetliydik çünkü komşu oluyorduk. Geçen yıl dikiş kursuna gitmiştim. Babamdan yalvar yakar aldığım para ile kendime kumaş aldım ve güzel bir elbise diktim.

Düğünün başlama saati yaklaşınca giyininip başörtümü bağladım. Hazırlanıp odamdan hole çıktığımda babamlar beni kapıda bekliyordu. Cemile annem beni görünce yüzüne alaycı bir ifade takıp, "Nihayet bir şeye benze-mişsin. Dua et de bu düğünde kısmetin çıksın." dedi.

Bu kadının iltifatı bile bana iğne gibi batıyordu ya da bu kadın iltifat etmeyi bilmiyordu. Söylediklerini duymazdan gelip ayakkabılarımı giyindim.

Salona vardığımızda insanlar daha yeni toplanmaya başlamışlardı. Gelin ve damat, fotoğraf çekiminde olduğu için henüz gelmemişlerdi.

Bizi Zehra'nın annesi karşıladı ve yer gösterdi. Oturduktan bir süre sonra gelin, damadın kolunda salon kapısında belirdi.

Gelinle damadı gören davetliler, coşkulu bir şekilde alkışlamaya başladılar. Zehra, beyaz gelinlik içinde çok güzel görünüyordu.

Gelinliği kapalıydı ama saçları yapılmıştı. Yüzünde çok da ağır olmayan bir makyaj vardı. Damatla birbirlerine çok yakışmışlardı doğrusu. Dügün boyunca kulak kulağa konuştular. Zehra çok mutlu görünüyordu.

Dügün bitiminde Zehra'yı ve ailesini tebrik edip eve geldik. Cemile annem, daha kapı eşiğinde, "Herkes evlendi bir sen evlenemedin! Başıma kaldın kız kurusu." diye söylenmeye başladı.

Ben onun bu sözlerine, babamın sessiz kalışlarına alıştım artık. Bu yüzden ne yaparsa yapsın susmayı tercih ediyordum. Günler böylece geçiپ gidiyordu.

Dünüm ile bugünüm hep aynıydı ve yarınımın da bundan farklı olacağını sanmıyordum.

Pastel renklere yaşadığımız sonbahardan sonra, dondurucu soğukların olduğu kış mevsimine gelmiştik.

Evlerin bacaları tütmeye başlamıştı. Uzmanlara göre kış çok soğuk geचेcekmiş. Benim yalnızlığım kadar soğuk. Hayallerim, düşlerim, ellerim kadar soğuk...

*K*ış olmasına rağmen o gün hava açık ve güneşliydi. Serin ama mis gibi bir hava vardı. Günlerden sonra ilk defa odamın penceresini açıp, o güzel havayı içime çekebildim. Karşıdaki dağın başı yine bulutlanmıştı. Birkaç haftadır sessiz ve sakin olan sokak, o gün çocukların neşeli çığlıklarıyla çınılıyordu yine.

O günün bir özelliği daha vardı. Cemile annemin dediğine göre görücülerim gelecekmış.

Cemile annem, “Kız Nazlı, git kendine çekidüzen ver. Bu gelenler de seni beğenmezse, babanı falan dinlemem işe verir çalıştırırım seni. Haberin olsun!” dedi.

Sanki gelen beni çirkin bulup beğenmiyordu da bu yüzden hâlâ evlenememişim gibi suç yine benim olmuştu.

Buralarda çalışan kızlara iyi gözle bakmazlar. Sırf bu yüzden babam, Cemile annemin bütün ısrarlarına rağmen beni işe göndermedi. Çalışmayı isterdim doğrusu. Evdeki huzursuzluğu devamlı yaşamaktansa, çalışma fikri daha iyi geliyordu.

Cemile annem hummalı bir şekilde temizliğe koyuldu. Bana, “Sen git o suratını bir şeye benzet, gerisini ben hallederim.” dedi.

Başka zaman içeceği suyu benden isteyen kadın, bugün sırf beğenilip gitmem için dört koldan ev temizliyordu. Trajikomik bir durumdu... Ama çabalaması boşunaydı. Çünkü bu gelenler de çeyizimin olmadığını öğrenince, eminim bir daha gelmek istemeyeceklerdi.

Gelecek olan görücüler, Zehraların uzaktan akrabası oluyormuş. Onun düğününde görmüşler beni.

Zehra'nın annesi Hatice hanımdan, aracı olması için ricada bulunmuşlar.

Sabahın erken saatlerinde soluk soluğa kapıya dayanmıştı kadıncağız. Zehra da gelecekmış hem. İşte buna çok sevinmiştim çünkü Zehra çok iyi bir arkadaştı ve onunla konuşmak beni rahatlatıyordu.

Üzerimi giyinip başörtümü bağladım. Kendime çekidüzen verip, kırık aynamda yüzümü inceledim. Bu sırada kapı çaldı. Sanırım gelenler beklediğimiz misafirlerdi. Odadan çıkıp kapıyı açtım. Evet, gelenler Zehra, annesi Hatice hanım ve orta yaşlarda bir kadındı.

Ufak bir tebessümden sonra, “Hoş geldiniz!” deyip onları içeri buyur ettim. Sonra Cemile annem çıktı yatak odasından. Üzerine bayramlıklarını giymiş ve bir hayli hazırlanmışa benziyordu. Onu o hâlde görünce çok şa-

şırdım, gülmemek için kendimi zor tuttum. Sanki görücü bana değil, ona gelmişti.

Misafirleri içeri buyur ettikten sonra yanlarına gidip ellerini öptüm. Hatice Hanım, eliyle yanındaki kadını işaret ederek, “Nazlı, bu hanım Mehmet oğlumuzun anesi oluyor kızım.” dedi.

Karşımda beni tepeden tırnağa süzen kadına tebessüm ederek başımı eğdim ve kahve yapmak için mutfağa geçtim.

Demek sayın eş adayımın adı Mehmet idi. Aslında benim için pek de önemi yoktu. Sonu olmayacağından o kadar emindim ki öğrensem ne öğrenmesem ne diye düşünüyordum.

Kahveleri hazırlarken mutfağa Zehra geldi. Gülümseyerek yaklaşır, “Heyecanlı mısın?” diye sordu.

“Biraz.” dedim gülümsemesine mukabil.

Bu cevabıma muzipçe güldü ve “İnşallah Saadet teyze seni beğenir de biz de senden kurtuluruz artık.” dedi.

Bu beklemediğim cümle karşısında bir kakhaha atmaktan kendimi alamadım.

“Kurtulacağını mı sandın akıllım? Bakma, şimdi Cemile annem bir yere göndermiyor ama evlenince her gün size geleceğim. Usanacaksın benden.” diye cevap verdim.

Zehra, birden benim attığım kakhahadan daha sesli bir kakhaha attı.

“Senden usanacağımı sanmıyorum ama başka şehirden buraya her gün gelmek sana zor olmasın.” deyiverdi.

Ne demek istediğini anlayamamıştım. Başka şehir de nereden çıkmıştı şimdi? Konuştuğumuzla ne alakası vardı ki? Yüzüne, anlamadığımı belirten bir bakış fırlattım.

“Ah, aptal kafam! Sahi sen bilmiyorsun daha.” dedi.

Kafam daha da karışmıştı. Bilmediğim neydi? Zehra ne demeye çalışıyordu?

“Neyi bilmiyorum Zehra?”

“Mehmet, öğretmen ve başka bir şehirde görev yapıyor.”

Bu son duyduğum cümle beni çok şaşırtmıştı.

Hemen hızlıca, “Kaç yaşında?” diye sordum. Zehra'nın dediğine göre benden sadece iki yaş büyükmüş.

Beni tercih etmelerinde bir sebep arıyordum. Buraların âdetlerine göre ben evde kalmış sayılırdım. Üstelik Hatice teyze, çeyizimin olmadığını da iletmişti karşı tarafa. Okumuş oğullarına çeyizi çok olan körpe bir kız çocuğunu değil de neden beni eş olarak düşünmüşlerdi?

Zehra, bu şaşkın hâlime anlam verememiş gibi dudak bükerek, “Neden bu kadar şaşırdın ki? Ne yani benim güzel arkadaşımı bir öğretmen isteyemez mi?” dedi.

Bu soru beni gülümsetti. “İsteyen öğretmen değil, annesi!” dedim.